

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۷/۵/۱۳

شماره چاپ ۱۰۱۵

شماره ثبت ۴۳۴

یک شوری

طرح اصلاح موادی از قانون آیین نامه داخلی

مجلس شورای اسلامی

کمیسیون های ارجاعی

اصلی: تدوین آیین نامه داخلی

فرعی: برنامه و بودجه و محاسبات

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای ۴۰ نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی به عنوان رکن اصلی اداره
مجلس، احکام و مسائلی را در خود جای داده و چراغ راه قوه مقننه
است و اصلاح آن با رویکرد شفافیت، جامعیت و کارآمدی باتوجه به
شرایط روز و الزامات مجلس همگام با سایر قوانین همواره در دستور
کار نمایندگان و مجلس قرار دارد، از این رو در طرح پیش رو سعی شده
مواردی که مسکوت بوده یا درحین اجراء با مشکلاتی روبرو شده است
با اصلاحاتی به روند اداره بهتر مجلس کمک شود. در این طرح فرآیند
رأی اعتماد، سؤال از وزراء، گزارش تحقیق و تفحص و موارد دیگر
اصلاحاتی صورت پذیرفته تا در حین اجراء آیین‌نامه داخلی از چالشها
و برخورد دوگانه کاسته شود.

لاهورتی - کاتب - علیرضا رحیمی - حسن پور - پاپی زاده - کوهکن -
محمد عزیززی - علیرضا سلیمی - محمدی (قزوین) -
سیداحسان قاضی زاده - فریدون احمدی - فرهنگی - ساداتی نژاد -

صفاری - جعفرزاده - سیداحسن علوی - علی محمد مرادی - زاهدی -
محمودزاده - خسته‌بند - گیلانی - حسین هاشمی - کوسه‌غراوی -
قمی - تجری - خالقی - محمداسماعیل سعیدی - کبیری - اسدی کرم -
قاسم احمدی - خانلری - نظرافضلی - گرمابی - ملکشاهی راد -
سیدحمیدرضا کاظمی - حضرت پور - فولادگر - یوسفی - فیضی -
علی جانی زمانی

عنوان طرح:

اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- ماده (۱۹۶) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۶- اخطار راجع به منافی بودن طرحها و لوایح و سایر موضوعات مورد بحث در مجلس با قانون اساسی، مقدم بر اظهارات دیگر است و مذاکرات در موضوع اصلی را متوقف می‌کند و رئیس جلسه مکلف است به محض ثبت نام نماینده‌ای برای اخطار، مذاکرات را قطع کند و به نماینده ثبت‌نام‌کننده اجازه اخطار بدهد. اخطار باید با استناد به اصل مربوط و حداکثر ظرف سه دقیقه انجام شود. در صورتی که رئیس مجلس اخطار را وارد دانست برای مطلع شدن از نظر نمایندگان بدون بحث، آن را به رأی می‌گذارد. اگر مجلس به وارد بودن اخطار رأی داد، رئیس جلسه نسبت به پذیرش پیشنهادهای اصلاحی یا حذف مورد

اشکال یا ارجاع آن به کمیسیون ذی ربط با أخذ رأی از مجلس اقدام خواهد کرد.

ماده ۲- ماده (۲۰۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲۰۴- رئیس جمهور باید ظرف مدت دوهفته پس از انجام مراسم تحلیف یا کاهش وزرا به نیمی از هیأت وزیران یا استعفای آنان، ضمن تقدیم برنامه دولت، وزرای پیشنهادی همه وزارتخانه ها را که حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد در رشته مرتبط یا معادل آن و ده سال سابقه اجرائی اعم از دولتی و خصوصی باشد، معرفی کند و به همراه داشتن شرح حال، برنامه ها، تصاویر مدرک تحصیلی، سوابق و سمتهای علمی و اجرائی و سایر امتیازات قابل استناد، به مجلس تسلیم نماید. رئیس مجلس مکلف است نامه معرفی وزرای پیشنهادی و ضمائم آن را در اولین جلسه علنی اعلام وصول کند و پس از قرائت به کمیسیون یا کمیسیون های تخصصی ارجاع دهد. کمیسیون ذی ربط موظف است با بررسی و انطباق مدارک، سوابق و برنامه های وزیر پیشنهادی، گزارش خود را به هیأت رئیسه ارائه کند، تا برای اطلاع نمایندگان چاپ و توزیع شود.

تبصره- در موارد معرفی یک یا چند وزیر (کمتر از نصف مجموع وزرا) نطق اولیه رئیس جمهور به مدت یک ساعت است و پس از آن بررسی برنامه ها و سلايق وزرای پیشنهادی به ترتیب مذکور انجام می شود.

ماده ۳- تبصره (۱) ماده (۲۰۹) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۱- چنانچه نماینده یا نمایندگان سؤال کننده بیست و چهار ساعت قبل از زمان حضور وزیر درخواست تعویق خود را مکتوب به کمیسیون ذی ربط ارائه کند، کمیسیون می تواند بررسی سؤال را فقط برای یکبار حداکثر به مدت یک ماه به تعویق بیندازد.

ماده ۴- در جزء (۳) ماده (۲۰۹) قانون بعد از عبارت «ارجاع سؤال ملی» عبارت «به همراه اعلام نظر تخصصی کمیسیون مبنی بر وارد بودن یا نبودن سؤال» اضافه می شود.

ماده ۵- تبصره (۱) ماده (۲۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۱- عدم حضور وزیر در کمیسیون و مجلس به منزله وارد بودن سؤال است، مگر با عذر موجه. تشخیص موجه بودن، در کمیسیون با رأی اعضای کمیسیون و در مجلس با رأی نمایندگان تعیین می شود.

ماده ۶- در فراز سوم ماده (۲۱۴) قانون، عبارت «گزارش کمیسیون بدون بحث به رأی گذاشته خواهد شد» حذف و عبارت «و با صحبت یک مخالف و یک موافق هرکدام به مدت پنج دقیقه، اصل تقاضای تحقیق و تفحص به رأی گذاشته می شود» جایگزین می گردد.

ماده ۷- ماده (۱۸۵) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۸۵- اصلاح قانون برنامه توسعه در حین بررسی لایحه بودجه سالانه و سایر طرحها و لوایح و اصلاح قوانین دائمی در زمان بررسی لایحه بودجه سالانه به دوسوم رأی نمایندگان نیاز دارد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت

قوانین در مورد طرح اصلاح موادی از قانون آیین نامه داخلی مجلس

شورای اسلامی تقدیم می گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات

کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نشده است.

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی
 با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان با انقضاء شش ماه

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد. ندارد.

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد. ندارد.

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد. ندارد.

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد. ندارد.

ب- ماده ۱۴۲- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحد مواجه با ایراد نمی‌باشد. بیش از یک موضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

■ دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

■ شده است.

ب- ماده ۱۴۴- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

۱- در مقدمه علاوه بر اینکه دلایل توجیهی لازم برای تقدیم طرح، مورد توجه قرار نگرفته، دلیل یک فوریتی بودن آن نیز ذکر نشده است.

۲- در ماده (۱۹۶) اصلاحی موضوع ماده (۱) طرح اخطار قانون اساسی حداکثر به مدت سه دقیقه اعلام شده است، در حالی که در نهمین مورد از جزء (۳) بند (الف) ماده (۱۱۲) آیین نامه داخلی اخطار قانون اساسی در گروه نطق‌های پنج دقیقه‌ای قرار گرفته است. هرچند در جزء (۴) بند (الف) ماده (۱۱۲) اخطار قانون اساسی در گروه نطق‌های سه دقیقه‌ای قرار دارد.

جهت رفع آشفتگی مزبور پیشنهاد می‌شود در ماده (۱) طرح قبل از اعلام اصلاح ماده (۱۹۶) به حذف مورد نهم از جزء (۳) بند (الف) ماده (۱۱۲) تصریح شود.

۳- در ماده (۲) با توجه به الحاق یک تبصره به ماده (۲۰۴) قانون، صدر ماده باید به شرح زیر اصلاح شود:

«ماده ۲- ماده (۲۰۴) قانون به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌شود:...

۴- عبارت «حداقل دارای مدرک تحصیلی ... و ده سال سابقه اجرائی» در ماده (۲) طرح، موجب تضییق اختیارات رئیس جمهور فلذا مغایر اطلاق اصل یکصد و سی و سوم (۱۳۳) قانون اساسی است.

۵- مواد (۳) و (۴) طرح با توجه به وحدت موضوع با یکدیگر ادغام و در قالب یک ماده آورده شود.

۶- جهت رعایت تقدم و تأخر مواد اصلاحی، ماده (۷) به عنوان ماده (۱) آورده شود.

سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح اصلاح موادی از قانون آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
۱	اصل پنجاه و دوم - اصل هفتاد و دوم - اصل هفتاد و سوم - اصل هفتاد و چهارم - اصل هفتاد و پنجم - اصل هفتاد و ششم - اصل هشتاد و هشتم - اصل نود و یکم قانون اساسی		
۲	آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۷۹/۱/۲۰	۱۸۵ - ۱۹۶ ۲۰۴ - ۲۰۹ ۲۱۰ - ۲۱۴

اصل پنجاه و دوم قانون اساسی

بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می گردد. هر گونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.

اصل هفتاد و دوم قانون اساسی

مجلس شورای اسلامی نمی تواند قوانینی وضع کند که با اصول و احکام مذهب رسمی کشور یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیبی که در اصل نود و ششم آمده برعهده شورای نگهبان است.

اصل هفتاد و سوم قانون اساسی

شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است. مفاد این اصل مانع از تفسیری که دادرسان، در مقام تمیز حق، از قوانین می کنند نیست.

اصل هفتاد و چهارم قانون اساسی

لوايح قانونی پس از تصویب هیأت وزیران به مجلس تقدیم می شود و طرحهای قانونی به پیشنهاد حداقل پانزده نفر از نمایندگان، در مجلس شورای اسلامی قابل طرح است.

اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی

طرح‌های قانونی و پیشنهادهای و اصلاحاتی که نمایندگان درخصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

اصل هفتاد و ششم قانون اساسی

مجلس شورای اسلامی حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.

اصل هشتاد و هشتم قانون اساسی

در هر مورد که حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی از رئیس‌جمهور و یا هر یک از نمایندگان از وزیر مسئول، درباره یکی از وظایف آنان سؤال کنند، رئیس‌جمهور یا وزیر موظف است در مجلس حاضر شود و به سؤال جواب دهد و این جواب نباید در مورد رئیس‌جمهور بیش از یک ماه و در مورد وزیر بیش از ده روز به تأخیر افتد مگر با عذر موجه به تشخیص مجلس شورای اسلامی.^۱

اصل نود و یکم قانون اساسی

به منظور پاسداری از احکام اسلام و قانون اساسی از نظر عدم مغایرت مصوبات، مجلس شورای اسلامی با آنها، شورایی به نام شورای نگهبان با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- شش نفر از فقهای عادل و آگاه به مقتضیات زمان و مسایل روز انتخاب این‌عده با مقام رهبری است.

۲- شش نفر حقوقدان، در رشته‌های مختلف حقوقی، از میان حقوقدانان مسلمانی که به وسیله رئیس قوه قضائیه به مجلس شورای اسلامی معرفی می‌شوند و با رأی مجلس انتخاب می‌گردند.^۲

^۱ اصل سابق: اصل هشتاد و هشتم - در هر مورد که نماینده‌ای از وزیر مسئول درباره یکی از وظایف او سؤال کند آن وزیر موظف است در مجلس حاضر شود و به سؤال جواب دهد و این جواب نباید بیش از ده روز به تأخیر افتد مگر با عذر موجه به تشخیص مجلس شورای اسلامی.

^۲ اصل سابق: اصل نود و یکم - به منظور پاسداری از احکام اسلام و قانون اساسی از نظر عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با آنها، شورایی به نام شورای نگهبان با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱ - شش نفر از فقهای عادل و آگاه به مقتضیات زمان و مسایل روز. انتخاب این عده با رهبر یا شورای رهبری است. ۲ - شش نفر حقوقدان، در رشته‌های مختلف حقوقی، از میان حقوقدانان مسلمانی که به وسیله شورای عالی قضایی به مجلس شورای اسلامی معرفی می‌شوند و با رأی مجلس انتخاب می‌گردند.

آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده ۱۸۵- اصلاح قانون برنامه توسعه در ضمن لایحه بودجه مبتنی بر آن برنامه و نیز دیگر طرح‌ها و لوایح با رأی دوسوم نمایندگان حاضر پذیرفته می‌شود و هرگونه اصلاح نیز با رأی دوسوم نمایندگان معتبر خواهد بود.^۳

ماده ۱۹۶- اخطار راجع به منافی بودن طرح‌ها و لوایح و سایر موضوعات مورد بحث در مجلس با قانون اساسی مقدم بر اظهارات دیگر است و مذاکرات در موضوع اصلی را متوقف می‌کند. این اخطار باید قبل از رأی‌گیری و با استناد به اصل مربوطه حداکثر ظرف سه دقیقه به عمل آید. در صورتی که رئیس مجلس اخطار را وارد بداند بدون بحث از مجلس نظرخواهی می‌نماید چنانچه مجلس اخطار را وارد دانست رئیس نسبت به پذیرش اصلاحات پیشنهادی یا حذف مورد اشکال یا ارجاع آن به کمیسیون گزارش‌دهنده جهت بررسی مجدد اقدام خواهد کرد.^۴

ماده ۲۰۴- رئیس‌جمهور، ظرف دو هفته پس از انجام مراسم تحلیف و یا بعد از استعفاء یا سقوط دولت، کتباً اسامی هیئت‌وزیران را به همراه شرح حال هر یک از وزیران و برنامه دولت تسلیم مجلس می‌نماید. رئیس مجلس مکلف است در اولین فرصت در جلسه علنی وصول معرفی‌نامه وزیران را اعلام و پس از قرائت دستور تکثیر آن را صادر نماید.

ماده ۲۰۹- نحوه رسیدگی به سؤال نماینده از وزیر به شرح ذیل خواهد بود:

۱- هر نماینده می‌تواند راجع به مسائل داخلی و خارجی کشور از وزیر مسئول درباره وظایف او سؤال نماید. سؤال باید کتبی و صریح بوده و در فرم مخصوص که هیئت‌رئیس تهیه می‌نماید توسط نماینده تنظیم و به هیئت‌رئیس تسلیم شود.

هیئت‌رئیس موظف است سؤال را فوری به کمیسیون تخصصی ذی‌ربط ارسال نماید.

۲- کمیسیون موظف است حداکثر ظرف پانزده روز پس از وصول سؤال، جلسه‌ای با حضور وزیر و سؤال‌کننده تشکیل دهد و با استماع نظرات سؤال‌کننده و وزیر و بررسی‌های لازم، به موضوع رسیدگی کند.^۵

۳- چنانچه سؤال‌کننده، توضیحات وزیر را قانع‌کننده نداند، کمیسیون با تعیین قلمرو «ملی» یا «منطقه‌ای» سؤال، بلافاصله نسبت به ارجاع سؤال ملی به هیئت‌رئیس جهت اعلام وصول در اولین جلسه علنی اقدام می‌نماید.

۴- در رابطه با سؤال منطقه‌ای، کمیسیون موظف است حداکثر ظرف مدت ده روز نسبت به ارائه راه‌حل و ارسال گزارش به هیئت‌رئیس مجلس و رئیس‌جمهور (توسط رئیس مجلس)

۳- ماده (۱۸۵) اصلاحی ۱۳۹۱/۲/۳۰

۴- ماده (۱۹۶) اصلاحی ۱۳۸۷/۹/۲۶ و ۱۳۹۱/۲/۳۰

۵- بند (۲) ماده (۲۰۹) اصلاحی ۱۳۹۱/۲/۳۰

اقدام نماید.

هیئت‌رئیس مساعی لازم نسبت به حل موضوع سؤال منطقه‌ای را به عمل می‌آورد. چنانچه پس از پانزده روز از ارجاع نامه کمیسیون، نماینده سؤال‌کننده همچنان موضوع را حل و فصل نشده بداند، از هیئت‌رئیس درخواست طرح سؤال منطقه‌ای در جلسه علنی را می‌نماید. هیئت‌رئیس موظف است در اولین جلسه علنی، سؤال منطقه‌ای را اعلام وصول و فوری به وزیر ابلاغ و به کمیسیون ذی‌ربط ارسال نماید. کمیسیون موظف است ظرف یک هفته گزارش نهائی را به هیئت‌رئیس ارائه نماید.

۵- طبق اصل هشتاد و هشتم (۸۸) قانون اساسی، وزیر مورد سؤال مکلف است حداکثر ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ سؤال در مجلس حضور یافته و به سؤال پاسخ دهد مگر آنکه وزیر به صورت رسمی و با عذر موجه تقاضای تأخیر حداکثر برای مدت ده روز داشته باشد.^۶ تبصره ۱- در صورت درخواست نماینده یا نمایندگان سؤال‌کننده، کمیسیون می‌تواند بررسی سؤال را حداکثر به مدت یک ماه به تعویق بیندازد.

تبصره ۲- هیئت‌رئیس مکلف است هرگاه تعداد سؤالات قابل طرح در صحن علنی ایجاب نماید یک جلسه علنی در هفته را به پاسخگویی به سؤالات اختصاص دهد.

تبصره ۳- هیئت‌رئیس می‌تواند کلیه سؤالات یک نماینده از یک وزیر را که آماده طرح در جلسه علنی باشد در یک جلسه در دستور قرار دهد. در این صورت حداکثر زمان اختصاص داده شده نباید از یک ساعت بیشتر شود که به همان ترتیب و تناسب طرح سؤال از وزیر در جلسه علنی، به نماینده و وزیر تخصیص می‌یابد.^۷

ماده ۲۱۰- در جلسه علنی ابتداء گزارش کمیسیون متضمن طرح سؤال و بررسی‌های انجام شده توسط سخنگوی کمیسیون به مدت حداکثر پنج دقیقه مطرح می‌شود سپس وزیر و نماینده سؤال‌کننده به ترتیب و هرکدام حداکثر به مدت پانزده دقیقه توضیحات خود را ارائه می‌دهند و در صورت قانع نشدن نماینده، رئیس جلسه نظر مجلس را در این مورد اخذ می‌کند.

در صورتی که اکثر نمایندگان حاضر، نظر به وارد بودن سؤال نماینده یا نمایندگان بدهند رئیس مجلس موظف است موضوع را به رئیس‌جمهور جهت رسیدگی ارجاع نماید.

تبصره ۱- عدم حضور وزیر در مجلس و کمیسیون به منزله وارد بودن سؤال می‌باشد.

تبصره ۲- سؤال‌کننده یا وزیر می‌توانند از وقت خود در جلسه علنی طی دونوبت استفاده نمایند.

تبصره ۳- گزارش کمیسیون حداقل بیست و چهار ساعت قبل از طرح سؤال در مجلس باید چاپ و بین نمایندگان توزیع شود.

تبصره ۴- در صورتی که سؤال توسط چند نماینده تنظیم گردد، نماینده منتخب سؤال‌کنندگان

^۶ - بند (۵) ماده (۲۰۹) اصلاحی ۱۳۸۷/۹/۲۶

^۷ - تبصره‌های (۱)، (۲) و (۳) ماده (۲۰۹) الحاقی ۱۳۹۱/۲/۳۰

جهت توضیح سؤال در کمیسیون و صحن علنی باید در فرم مربوط به سؤال مشخص گردد در صورت عدم توافق سؤال کنندگان، نماینده آنها توسط یکی از اعضای هیئت‌رئیس به قید قرعه انتخاب خواهد شد.

تبصره ۵- سؤال می‌تواند شامل اجزای متعدد باشد.

تبصره ۶- با تغییر وزیر، سؤالاتی که به تشخیص کمیسیون تخصصی مربوط به عملکرد فردی وزیر است از دستور کار خارج می‌شود و گزارش آن به هیئت‌رئیس ارائه می‌گردد.^۱ ماده ۲۱۴- هرگاه نماینده‌ای، تحقیق و تفحص در هریک از امور کشور را لازم بداند تقاضای خود را به صورت کتبی به هیئت‌رئیس مجلس تسلیم نموده و هیئت‌رئیس ظرف چهل و هشت ساعت آن را به کمیسیون تخصصی ذی‌ربط جهت رسیدگی ارجاع می‌نماید. کمیسیون موظف است حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ وصول، اطلاعاتی را که در این زمینه کسب نموده در اختیار متقاضی یا متقاضیان قرار دهد.

در صورتی که متقاضی یا متقاضیان، اطلاعات کمیسیون را کافی تشخیص ندهند، کمیسیون موظف است ظرف یک هفته از متقاضی یا متقاضیان و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط دعوت به عمل آورد و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص و نظرات مقام فوق‌الذکر را استماع نماید و تا مدت ده روز گزارش خود را مبنی بر تصویب یا رد تقاضای تحقیق و تفحص به هیئت‌رئیس مجلس ارائه دهد.

این گزارش خارج از نوبت در دستور هفته بعد مجلس قرار می‌گیرد و پس از توضیح سخنگوی کمیسیون و صحبت نماینده متقاضی تحقیق و تفحص هرکدام حداکثر به مدت ده دقیقه، گزارش کمیسیون بدون بحث به رأی گذاشته خواهد شد.

در صورت تصویب انجام تحقیق و تفحص، موضوع به همان کمیسیون تخصصی ذی‌ربط جهت رسیدگی ارجاع می‌گردد.

کمیسیون موظف است در مدت بیست روز اعضای هیئت تحقیق و تفحص را که حداقل یازده و حداکثر پانزده نفر خواهند بود از بین نمایندگان تعیین و به رئیس مجلس جهت صدور ابلاغ معرفی نماید. چنانچه متقاضیان تحقیق و تفحص کمتر از پنج نفر باشند کلیه آنان عضو هیئت خواهند بود، در غیر این صورت حداقل پنج نفر از اعضای هیئت از میان متقاضیان تحقیق و تفحص انتخاب خواهند شد.

اعضای هیئت از میان خود یک رئیس، دو نائب‌رئیس و یک دبیر انتخاب می‌کنند. هیئت حداکثر در مدت یک ماه پس از پایان مهلت تحقیق و تفحص، گزارش خود را به کمیسیون تسلیم می‌نماید. کمیسیون موظف است ظرف یک ماه گزارش هیئت را در جلسه مشترک اعضای کمیسیون و هیئت مطرح و گزارش نهائی را جهت قرائت در مجلس برای

^۱ - تبصره (۶) ماده (۲۱۰) الحاقی ۱۳۹۱/۲/۳۰

مدت نیم ساعت تنظیم و پس از تصویب به هیئت رئیسه ارسال نماید. قبل از رأی گیری در رابطه با گزارش نهائی، وزیر یا مقام مسئول از عملکرد خود دفاع خواهد نمود. هیئت رئیسه موظف است گزارش کمیسیون را در دستور هفته بعد کاری مجلس قرار دهد تا توسط سخنگوی کمیسیون قرائت گردد.

تبصره ۱- موضوع تحقیق و تفحص با تشخیص هیئت رئیسه باید صریح و قابل رسیدگی باشد. تبصره ۲- هیئت تحقیق و تفحص می تواند از کارشناسان مورد وثوق با تأیید هیئت رئیسه مجلس استفاده نماید. هیئت رئیسه موظف است تنخواه مورد درخواست هیئت را در اختیار رئیس هیئت قرار دهد تا براساس تصمیمات هیئت هزینه و با تأیید هیئت رئیسه به هزینه قطعی منظور شود.

تبصره ۳- چنانچه وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مورد تحقیق و تفحص تغییر کرده باشد و تحقیق و تفحص مربوط به عملکرد دوران مسئولیت آنان باشد باید امکان دسترسی آنها به اسناد و مدارک جهت پاسخگویی فراهم گردد.

تبصره ۴- کلیه مکاتبات هیئت با امضای رئیس هیئت و در غیاب او نائب رئیس معتبر خواهد بود. تبصره ۵- کمیسیون موظف است همزمان با ارائه گزارش نهائی به هیئت رئیسه، کلیه اسناد، مدارک و پرونده های تحقیق و تفحص و یک نسخه از گزارش نهائی را به کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی جهت اقدام قانونی و نیز حفظ و بایگانی اسناد ارسال نماید.

تبصره ۶- ارائه و انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به تحقیق و تفحص به هر شکل و عنوان از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی و اعضای هیئت تحقیق و تفحص تا زمان چاپ گزارش جهت قرائت در صحن علنی ممنوع می باشد.

تبصره ۷- تحقیق و تفحص مجلس شامل شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و پرونده های جریانی مراجع قضائی و امور ماهیتی قضائی نمی شود و در مورد دستگاه هایی که زیر نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن معظم له امکان تحقیق و تفحص توسط مجلس وجود دارد.^۹

تبصره ۸- مهلت انجام تحقیق و تفحص شش ماه از تاریخ صدور ابلاغ اعضای هیئت توسط رئیس مجلس می باشد. در صورت ضرورت با درخواست هیئت و تصویب هیئت رئیسه مجلس تا شش ماه دیگر قابل تمدید می باشد.^{۱۰}

۹ - ماده (۲۱۴) و تبصره های (۱) الی (۷) اصلاحی ۱۳۸۷/۹/۲۶

^{۱۰} - تبصره (۸) ماده (۲۱۴) الحاقی ۱۳۹۱/۲/۳۰